

Amsterdam Mirakelstad: van middeleeuwse tot hedendaagse pelgrim

Voorjaarsbijeenkomst in Amsterdam, 12 maart 2016

Elk jaar lopen duizenden mensen midden in de nacht de Stille Omgang in Amsterdam: een rondtocht vanaf het Spui van een uur, in stilte door het drukke uitgaansleven. Het is niet zomaar een stille omgang, het is een religieus meditatieve processie ter nagedachtenis en ere van het wonder dat op 15 maart 1345 in de Kalverstraat plaatsvond.

Op 15 maart 1345, zo vertelt de overlevering, lag een man in een huis aan de Kalverstraat ziek op bed en vreesde te sterven. Hij liet een priester roepen om hem te bedienen en daarbij ontving hij de hostie. Later moest de zieke braken en het braaksel werd in het brandende haardvuur gegooid. De volgende ochtend bleek de hostie ongedeerd boven het vuur te zweven. Was dat nog niet miraculeus genoeg: de hostie die de volgende dag door de priester van de Oude of Nicolaaskerk was opgehaald, keerde vanuit de Oude Kerk op wonderbaarlijke wijze in het huis van de man terug. Het was een nieuw mirakel dat zich daarna nog eens tweemaal herhaalde. Men besloot daarop 'dese gracie ende ghenade' openbaar te maken, de hostie in een processie naar de kerk terug te brengen en later de woning tot een devotie- of bedevaartkapel om te bouwen.

Amsterdam is dan als mirakelstad geboren. Het is dus een oude bedevaartplaats waar gelovigen van heinde en ver via de Heiligeweg naar toe komen om te bidden en genade te ontvangen.

Soms lijkt Amsterdam tegenwoordig ook wel een bedevaartplaats, van vooral de moderne pelgrim, of toerist. De stad wordt overlopen alsof hier de graal te vinden is. Het is een mirakel waar ze allemaal vandaan komen en wat ze hier precies komen zoeken. Natuurlijk is Amsterdam uniek en een bezoek meer dan waard. Dat hopen we ook op 12 maart - wanneer 's avonds tevens de Stille Omgang is - te laten zien.

Voor de moderne 'Santiago'-pelgrim, die zijn dagelijkse beslommeringen achter zit laat of heeft gelaten door naar Santiago de Compostela te gaan, willen we hier graag een tipje van de sluier oplichten over wat u in Amsterdam te wachten staat tijdens de voorjaarsbijeenkomst in deze mirakelstad.

LOCATIES

We zijn blij dat we u mooie en typisch Amsterdamse plekken kunnen aanbieden: de kerk De Duif, de Amstelkerk, het Van Limmikhof achter de Hermitage, en tenslotte Molinos de Viento waar je Spaans kunt leren (maar niet tijdens de voorjaarsbijeenkomst).

Het welkom, de markt, de lunch en het café Saint Jacques vinden plaats in de Duif, een kerk aan de Prinsengracht. De huidige kerk dankt haar naam aan een voorganger, het 17e-eeuwse schuilkerkje 'Het Vrededuifje' dat ooit aan de Kerkstraat stond. De kerk dateert uit 1857 en is in 2002 grondig gerestaureerd. Bij die restauratie zijn onder lagen muurverf de originele wandschilderingen weer te voorschijn gekomen.

In een andere monumentaal gebouw, de Amstelkerk (tegenover de Duif), worden de Algemene Ledenvergadering en verschillende lezingen gehouden. De Amstelkerk werd in de jaren 1668-1670 gebouwd als houten noodkerk voor de bewoners van het nieuw aangelegde tweede deel van de grachtengordel. Het ontwerp van stadsbouwmeester Daniël Stalpaert was zo eenvoudig uitgevoerd dat men sprak van een 'preekschuur'. Uiteindelijk werden de plannen voor een grote stenen kerk op het Amstelveld niet uitgevoerd en is de 'noodkerk' tot op de dag van vandaag blijven staan. In 1840 kreeg het interieur een neogotische inrichting. Eén van de eerste uitingen van deze stijl in ons land.

Een kwartiertje lopen via de Magere Brug en langs De Hermitage ligt het Van Limmikhof. Daar zullen op de zolder (met lift bereikbaar!) verschillende lezingen worden gehouden. Het gebouw ligt met meerdere gebouwen van de Protestantse Diaconie Amsterdam rond mooi aangelegde binnentuinen. Vanaf de 17e eeuw geeft de Diaconie hulp aan mensen die zorg nodig hebben en doet dat hier nog steeds. Het voormalige knekelhuisje in de tuin, inmiddels omgedoopt tot het Knekelhuis, biedt onderdak aan het Straatpastoraat.

In het achter de Duif gelegen Molinos de Viento worden workshops gehouden met kleine groepen.

LEZINGEN

De contouren van het programma staan vast. We lichten enkele tipjes van de sluier op. Maar laat u verrassen door het programma als het vlak voor de voorjaarsbijeenkomst op Santiago.nl wordt gepubliceerd.

Middeleeuwse pelgrimsstad Amsterdam

De middeleeuwse pelgrimsstad Amsterdam wordt belicht door dr. Gabri van Tussenbroek, hoogleraar Stedelijke identiteit en monumenten die onderzoek doet naar de materiële verschijningsvorm van het bouwen in het verleden. Hij vertelt kort iets over het Mirakel en zal met name ingaan op de stad in de late Middeleeuwen. Wat weten we over Amsterdam in 1345? Hoe zag de stad eruit? Zijn in 2002 verschenen boek *Amsterdam in 1597* werd zeer goed ontvangen.

Boeddhistisch pelgrimeren

Maarten Olthof is boeddhist en verblijft vaak in Nepal. Hij heeft in India in 2012 een 1000 km lange pelgrimstocht gemaakt in de voetsporen van de Boeddha. Begeleid door Indiase 'gidsen' liep hij van Bodhgaya naar Lumbini. Over zijn vrede-tocht heeft hij een prachtig boek geschreven: *Lopen in het voetspoor van de Boeddha*. Dit jaar liep hij van Utrecht naar Assisi, zonder één cent op zak. Hij probeert geld op te halen om Nepal na de aardbeving te ondersteunen.

Kloosters en gastvrijheid

Oud-docent wijsbegeerte Wil Derkse, tevens oblaat of lekenlid verbonden aan de benedictijnse Sint Willibrordsabdij te Doetinchem, gaat vertellen over kloosters en gastvrijheid en hoe het daarmee in de vorige eeuwen stond.

Sociale media onderweg

Suzanne van der Beek (Tilburg University) werkt aan een proefschrift over de identiteit van de moderne pelgrim en ontwikkelde de caminodagboek-app (zie *Jacobsstaf* 104). Zij gaat u vertellen welke invloed de sociale media hebben tijdens het pelgrimeren en hoe hiermee om te gaan onderweg.

INFORMATIEBIJEENKOMSTEN

Voor beginnende lopers en fietsers zijn er weer de bekende informatiebijeenkomsten. Loper Helmut Brouwer en wereldfietsster Eric Schuijt met ruim 200.000 km op de teller, eigenaar van de Vakantiefietsster in de Westerstraat, Amsterdam en een begenadigd spreker, vertellen over hun ervaringen en geven vele tips.

WORKSHOPS

Naast lezingen zijn er vele soorten workshops te volgen met 10 en 20 deelnemers. Na een korte inleiding is er veel ruimte met elkaar ervaringen en ideeën uit te wisselen. Dit vraagt dus actieve deelname. Zo zijn er de volgende workshops:

- *Homeopathie onderweg*. Klassiek homeopaat Loes Bakker fietste in 2014 naar Santiago en liep in 2015 een deel van de Camino Frances. Zij vertelt hoe onderweg gezond te blijven met homeopathie. Kun je tekenbeten meteen aanpakken, wat als je een bloeduitstorting hebt en meer van deze dingen.
- *Ultralight pelgrimeren*. Ria Meinema is een frequente caminoloper met weinig bagage. Ze vertelt hoe ze dat doet.
- *Lopen met je smartphone en GPS*. Ton Janssen leert u hoe u onderweg op uw eigen smartphone offline GPS kunt gebruiken.
- *Reisverhalen schrijven*. Maarten Moens is bekend om zijn workshops biografisch schrijven. Hij gaat u helpen om uw reisverhaal te schrijven, zodat u het ook op een mooie en interessante manier kunt vertellen en misschien wel een boek van kan maken.
- *Onderweg als vrouw alleen*. Helmi van Ginneken en Tineke ten Bulte liepen beide vanuit Nederland naar Santiago. Ze hebben dus veel ervaring en weten wat wel en wat niet te doen.
- *Lopen zonder blessures*. Stijgen en dalen, dagen, weken achter elkaar. Hoe bereid je je voor en voorkom je blessures. Kay Bing Oen van Run4Fun weet er alles van. Bij mooi weer gaat hij naar buiten dus wandelschoenen aan!
- *Tekenen onderweg*. Je dagboek verluchten met schetsen? Ina Brekelmans gaat u helpen mooie tekeningen onderweg te maken. Bij mooi weer buiten!
- *Workshops door de werkgroep Spiritualiteit*. Wil de echte pelgrim opstaan? Weer thuis na de camino. Ontmoeten en ont-moeten

- *Pelgrimeren voor de jeugd.* Ervaringen, activiteiten en ideeën uitwisselen onder leiding van de werkgroep Pelgrimeren voor de jeugd met als doel eventueel het pelgrimeren voor de jeugd in de eigen regio op te zetten.
- *Hospitaleren:* lijkt het u wel wat om kleinschalig of grootschalig (in Roncesvalles) te gaan hospitaleren? Dan is dit de ideale workshop onder leiding van de werkgroepen Hospitaleren en Roncesvalles.

STADSWANDELINGEN

Natuurlijk ontbreken de stadswandelingen niet. Er komt een keuze uit 2 verschillende wandelingen van 5 kwartier. Gidsen van het Gilde van Amsterdam begeleiden groepjes van maximaal 10 personen.

UITZWAAIEN VAN PELGRIMS

Tijdens de landelijke voorjaarsbijeenkomst worden traditioneel de mensen uitgezwaaid die dit jaar op pad gaan. Voorzitter Joost Bol zet een stempel in het pelgrimspaspoort en ons koor El Orfeón Jacobeo zingt pelgrimsliederen. Dit gebeurt allemaal in de Amstelkerk, direct na het algemene programma, om de vroege Café St. Jacques genietters niet in de weg te zitten.

We zien u graag op 12 maart 2016.
Regio Amsterdam